

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ” – БЛАГОЕВГРАД
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ”

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д.п.с.н. Майяна Милчева Митевска,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

ОТНОСНО: дисертационен труд на МАРИЯ ХРИСТОС ПАПАДОПУЛУ
на тема

**„ВЪЗПРИЯТИЯТА НА ГРЪЦКИТЕ УЧИТЕЛИ ЗА ЕМОЦИОНАЛНИТЕ И
ПОВЕДЕНЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ
ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ“**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2 Психология, Научна област: „Възrastова и педагогическа психология”

Научен ръководител:
проф. д-р Иванка Асенова

Благоевград, 2023

Становището е възложено по решение на Научното жури, определено със Заповед на Ректора на Югозападен Университет „Неофит Рилски” – Благоевград.

Дисертационният труд е обсъден на заседание в Катедра „Психология“ към Философски факултет при Югозападен Университет „Неофит Рилски” – Благоевград и е насочен за защита пред Научно жури.

Представената ми за рецензия дисертация е посветена на тема, която е широко изследвана в сферата на възрастовата и педагогическата психология, но въпреки това остава актуална. Актуалността на дисертационното изследване произтича от комплексните процеси при изследването на включването на деца със СОП в масовите класни стаи и по-конкретно, в постигането на по-високи академични резултати благодарение на сътрудничеството на общия специален педагог и предоставянето на индивидуализирано ресурсно преподаване. Актуалността, практическото значение и приложност на дисертационния труд се характеризира от логично предложените различни гледни точки върху нагласите на учителите за приобщаващо образование.

Също така, учениците със СОП добиват по-голяма увереност и се чувстват приети, тъй като усвояват принципите и ценностите на колективността на общообразователното училище, за разлика от учениците, които посещават специални училища. В дисертационния труд е формулирана ясна изследователска теза за взаимовръзката учител – ученик със СОП. Това дава основание да се изведе целта на научната разработка и да се решат основните задачи в дисертационното изследване. От своя страна дефинирането на проблема води към логична структура на дисертацията. Обектът на научното изследване кореспондира с темата.

Категорията СОП включва хора със специални образователни потребности или увреждания, които имат дефицити в ученето, физическото развитие, поведенчески, емоционални и комуникационни дефицити така

основната цел на образованието на тази група трябва да бъде насочена към приобщаващо образование с ученици от масовото училище. Както изтъква авторката на дисертационния труд Мария Христос Пападопулу, новите предизвикателства през последните десетилетия се концентрират върху специалното образование и обучение. Това дава основание на докторантката да обхване широк спектър от модели за приобщаване като то не се прилага по един същи начин при различните случаи. Така, търсейки отговори на въпросите за сложната взаимовръзка между моделите на включване и ролята на учителите се открива и новостта в работата на Пападопулу. На вниманието на читателя докторантката предлага да се разгледа и фактът, че „ключът към успеха на включването се основава на три компонента: На първо място, учителите трябва да работят с родителите, за да осигурят най-добри резултати в училището и у дома. Вторият важен компонент е изграждането на подходяща инфраструктура, която да отговаря на нуждите на всички ученици, но и осигуряването и подсилването на персонала с подходящи преподаватели и квалифицирани служители. Третият компонент, който допринася за успеха на включването, е създаването на хетерогенни класове“. Теоретичният анализ на последните научни изследвания в областта, открояват дисертационния труд и с връзката между полето на науката и полето на практиката.

Методите за оценка и измерване на проучваните тези осигуряват достоверни изследователски резултати и проверка на издигнатите хипотези. Авторката успешно ги съчетава и изразява информацията графично. Събирането и обработката на данни е извършено в периода между 2018 г. и 2022 г. Изследването се основава на смесена извадка от 188 гръцки учители и преподаватели в началното и средното образование в Гърция и по-специално учители на ученици със специални образователни потребности (аутизъм, дислексия, интелектуални затруднения, глухи или частично чуващи, слепи или частично зрящи и т.н.) посещаващи държавни училища.

По-конкретно, използваният стандартизиран тест раздаден на учители на ученици със СОП, които бяха запитани – наред с другото – относно психологическите и емоционални проблеми, с които се сблъскват учениците. Въпросниците на Ахенбах са резултат от събиране на информация от многобройни източници и улесняват систематичното проучване и сравнение на функционалността на децата от различни гледни точки (въпросник за родители с деца на възраст 6-18 години: Контролен списък за детското поведение - CBCL/ 6-18, въпросник за юноши: младежки самоотчет - YSR) и въпросник за учители: формуляр за доклад на учителя - TRF).

След подробно изложение се правят задълбочени заключения през погледа на връзка между емоционалните и поведенческите проблеми, както и академичното представяне и социалния статус, наред с други, на ученици със СОП в Гърция, посещаващи класове за приобщаване и получаващи ресурсна подкрепа в класната стая, от специален педагог. Тук се генерира и нов научен принос. Комплексното прилагане на научните методи несъмнено допринася за постигане целта на научното изследване и обосноваване на изводите – изложението следва логиката на структурата.

Разработването на тема с такъв предмет включва анализ и синтез, и едновременно с това – проучване в дълбочина на множество конструкти. Практиките и методите за изследване се представят през призмата на наблюдението, беседата, анкета. В дисертационния труд е осигурен пъстър фактически материал, което повишава научната стойност на труда.

Научно-изследователската работа по дисертационния труд включва: формулирана на проблема, изготвяне на структура, литературно проучване по темата на дисертацията, систематизиране на подходящите изследвания по темата от последните 10 години, подготовка на инструментариума, осъществяване на експерименталната част, която включва теренен доклад,

анализ на данни, статистически анализ. По резултатите от проучването са подготвени публикации.

В резултат на задълбочената работа е разработен дисертационен труд с увод, две глави, разглеждане на резултатите (дискусия), заключения и приноси. Текстът е с обем от 170 страници, който включва 30 таблици и 33 фигури. Цитираната литература обхваща 224 заглавия на английски и гръцки език.

Цитирането на мнения и аргументи е направено коректно.

Дисертационният труд е концентриран в обособени параграфи, маркиращи и открояващи главната авторова теза. Като резултат от анализа се извежда конкретни обобщения, които представляват научна новост и принос към изясняването на проблема.

В дисертационния труд на Мария Христос Пападопулу не открих опити за използването на чужди научни резултати, без позоваване или цитиране.

Представени са три публикации по темата на дисертацията, чиито единствен автор е самата докторантка, което показва, че по отношение на минималните национални изисквания по групите показатели за образователната и научна степен „доктор“ Мария Христос Пападопулу ги притежава.

Авторефератът е направен според изискванията и отразява основните резултати и приноси претенции, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват и на специфичните изисквания на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘ДОКТОР’ на Мария Христос Пападопулу в Професионално направление 3.2. „Психология“ Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

20. 04. 2023 г.

Изготвил становището:

проф. д.н. Майяна Митевска

SOUTHWEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI" - BLAGOEVGRAD
FACULTY OF PHILOSOPHY
DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY

OPINION

by Prof. Mayiana Milcheva Mitevska, D.Sc
Plovdiv University "Paisii Hilendarski"

RE: dissertation of **MARIA CHRISTOS PAPADOPOULOU**
titled

**"GREEK TEACHERS' PERCEPTIONS OF THE EMOTIONAL AND
BEHAVIOURAL PROBLEMS OF STUDENTS WITH SPECIAL
EDUCATIONAL NEEDS"**

for the award of the degree of Doctor of Education, Field of higher education: 3. 3
Social, economic and legal sciences, Professional field: 3.2 Psychology, Scientific field.

Scientific supervisor:
Prof. Ivanka Asenova, PhD

Blagoevgrad, 2023

The opinion was assigned according to the decision of the Scientific Jury appointed by the Order of the Rector of Southwestern University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

The dissertation was discussed at a meeting of the Department of Psychology at the Faculty of Philosophy at Southwestern University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad and was directed for defense before the Scientific Jury.

The dissertation submitted for review addresses a topic that has been extensively researched in the field of adult and educational psychology, yet remains relevant. The relevance of the dissertation research stems from the complex processes involved in the study of inclusion of children with special needs in mainstream classrooms and, more specifically, in the achievement of higher academic outcomes due to the collaboration of the mainstream special educator and the provision of individualized resource instruction. The relevance, practical significance and applicability of this dissertation is characterised by the different perspectives logically proposed on teachers' attitudes towards inclusive education.

Also, students with special needs gain more confidence and feel accepted as they learn the principles and values of the mainstream school community, unlike students who attend special schools. The dissertation formulates a clear research thesis on the teacher-student relationship. This provides the basis for the purpose of the thesis and the main tasks of the thesis study. In turn, the problem definition leads to a logical structure of the dissertation. The object of research corresponds to the topic.

The "special needs" category includes people with special educational needs or disabilities who have deficits in learning, physical development, behavioural, emotional and communication deficits so the main aim of educating this group should be aimed at inclusive education with mainstream pupils. As the author of the thesis MARIA CHRISTOS PAPADOPULOU points out, new

challenges in the last decades have focused on special education and training. This gives the PhD student a reason to cover a wide range of models of inclusion as it is not applied in the same way in different cases. Thus, by seeking answers to questions about the complex interrelationship between the models of inclusion and the role of teachers, the novelty of Papadopoulou's work is revealed. She also brings to the reader's attention the fact that "the key to successful involvement is based on three components: First, teachers must work with parents to ensure the best outcomes in the school and at home. The second important component is building an appropriate infrastructure to meet the needs of all students, but also providing and reinforcing staff with appropriate teachers and qualified staff. The third component that contributes to the success of the inclusion is the creation of heterogeneous classes." The theoretical analysis of recent research in the field, also highlights the dissertation with the relationship between the field of science and the field of practice.

Methods of evaluation and measurement of the studied thesis provide reliable research results and test the hypotheses. The author successfully combines them and expresses the information graphically. Data collection and processing was carried out between 2018 and 2022. The study is based on a mixed sample of 188 Greek teachers and lecturers in primary and secondary education in Greece and in particular teachers of students with special educational needs (autism, dyslexia, intellectual disabilities, deaf or partially hearing, blind or partially sighted, etc.) attending public schools. Specifically, the standardised test used was distributed to teachers of students with special needs who were asked - among other questions - about the psychological and emotional problems faced by the students. The Achenbach questionnaires are the result of collecting information from multiple sources and facilitate the systematic study and comparison of children's functionality from different perspectives (questionnaire for parents with children aged 6-18: Child Behavior Checklist - CBCL/6-18, questionnaire for

adolescents: Youth Self Report - YSR) and questionnaire for teachers: Teacher Report Form - TRF).

Following a detailed presentation, in-depth conclusions are drawn through the lens of the relationship between emotional and behavioral problems, as well as academic performance and social status, among others, of students with special needs in Greece attending inclusion classes and receiving resource support in the classroom from a special educator. New research contributions are also generated here. The complex application of scientific methods undoubtedly contributes to the achievement of the research aim and the validity of the conclusions- the presentation follows the logic of the structure.

Developing a topic with such a subject involves analysis and synthesis, and at the same time, an in-depth exploration of multiple constructs. Research practices and methods are presented through the prism of observation, conversation, and inquiry. The dissertation provides a colourful factual material which enhances the scientific value of the work.

Research work on the dissertation includes: formulation of the problem, preparation of the structure, literature research on the topic of the dissertation, systematization of the relevant research on the topic of the last 10 years, preparation of the study instruments, implementation of the experimental part, which includes field report, data analysis, statistical analysis. Publications have been prepared on the results of the study.

As a result of the thorough work, a dissertation has been developed with an introduction, two chapters, discussion of results (discussion), conclusions and contributions. The text is 170 pages long, which includes 30 tables and 33 figures. The literature quoted comprises 224 titles in English and Greek.

The citation of opinions and arguments is done correctly.

The dissertation is concentrated in distinct paragraphs marking and highlighting the author's main thesis. As a result of the analysis, specific

generalizations are drawn which represent scientific novelty and contribution to the clarification of the problem.

In the doctoral thesis of Maria Christos Papadopoulou, I found no attempts to use others' scientific results without reference or citation.

There are three publications on the topic of the dissertation, whose only author is the PhD student herself, which shows that in terms of the minimum national requirements for the groups of indicators for the degree of Doctor of Education and Science, Maria Christos Papadopoulou possesses them.

The abstract has been prepared as required and reflects the main results and contribution claims achieved in the dissertation.

CONCLUSION: The doctoral dissertation contains scientifically applied results that represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Law for Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria (LASDRB) and its implementing regulations. The presented materials and dissertation results also fully comply with the specific requirements of the LASDRB Act.

Due to the above, I confidently give my positive assessment of the research conducted, presented by the dissertation, the abstract, the results achieved and the contributions made, and propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree 'DOCTOR' to Maria Christos Papadopoulou in Professional field 3.2. "Psychology" Doctoral Program "Educational and Age Psychology"

20. 04. 2023

Prepared the opinion:

Prof. Mayiana Mitevaska, D.Sc